

1844 ע"י עלי מוהמר. בהיותו בן 26 שנה הכריז את עצמו ל"באב" כלומר לשער השמים, שממנו נובעים כל דברי אלללה למאמיניו על פני הארץ. הודות לכח דברנותו והסברתו, הצליח להפיץ את דתו החדשה המוסדה בעקר על הקוראן ועל הנצרות, בארץ פרס, ובמשך זמן קצר נחשטה האמונה החדשה ע"י שליחים רבים בארץ. ואולם מיד החלו הרדיפות כנגד הדת החדשה, ומאות שליחים ומאמינים נהרגו על "קדוש השם" — מספר הקדושים עלה עד עשרת אלפים.

בשנת 1850 נרצח ה"באב" בעצמו בטבריו ובשנת 1852 ברחו משפחות אחרות ממנהיגי ה"באביות" מטהרן לבגדד לחסות בצל הממשלה התורקית. אחרי עבוד אחת-עשרה שנה הגלו לאנדריאנופול, ומשם לעכו...

בין האסירים האלה נמצא גם מירוא הוסיי עלי, ממשפחת מיוחסים בפרס, כבן שלשים וארבע שנה, שנמלט אז מטהרן מפני נוגשיו. הוא נחשב למנהיג ה"באבים" וה"באב" בעצמו סמך את ידו עליו וקרא לו בשם "ביהא-אוללה" (כבוד אלהים). מיד אחר כן באו לבגדד, עוב ביהא-אוללה את משפחתו וחי כשתי שנים במערות בין ההרים. אחר שב לבגדד והפיץ את הורת ה"באביות" בעיר וסביבותיה. ולפני גלותו מבגדד, גלה לחמשה מחסידיו כי הוא שליחו של אלללה, ורק אחרי עבוד חמש שנים בהיותו באנדריאנופול, גלה את סוד-אללה זה ברבים ואז נספחו אליו מאמינים לאלפים ונקראו בשם "ביהאים". ביהא-אוללה בלה את כל ימיו האחרונים בכתיבת תורתו על ה"לוחות" שאחדים מרם תורגמו גם לשפות ארופיות. בשנת 1892, בהיותו בן 75 שנה, מת בעכו, ואת מקומו אחריו ירש בנו, עבאס אפנדי, שהיה למנהיג ולראש הדת החדשה בכל העולם. הוא נחשב לשליחו השלישי והאחרון של אוללה על פני הארץ.

ה"באביות" נפוצה כמחרה בארץ פרס ומספר המאמינים הגיע לארבעה מיליונים. שליחים מיוחדים נסעו לארצות שונות והדת החדשה הכתה שרשים גם במדינות אמריקה... ספרות שלמה ורחבה נוצרה בלשון פרסית וגם בשפות הארופיות ע"א ה"באביות" ומנהיגיה. אנדות רבות ויפות מרחפות על חיי האיש הגדול הזה, אנדות מזרחיות השגורות בפי המאמינים אשר ישמשו במח המר ל"ברית חדשה" אחרי מאות שנים, ואולם כל אלה שהכירו את עבאס אפנדי מקרוב וידעו את תכונתו ונדיבות רוחו מודים, כי האדם הגדול הזה התנגד לכל הגזטה על אדותיו, ולכל הערצה של קדושה ו"בעל מופת" אליו. רבים פנו אליו ובקשו את תמונתו, והוא סרב: "איני רוצה שכני אדם יתנו דעהם עלי ועל אישיותי. האדם חולק, צורתו עוברת ואולם מעשיו לעולם יהיו. זהו כל רצוני להשאיר אחרי את מעשי לבני אדם ולעולם".

חמשים שנה פכל עבאס-אפנדי ומשפחתו מתגרת יד הממשלה התורקית בעכו, ובכל זאת ידע להפיץ בעולם את תורתו, תורת אהב ה בלי מצרים, לאלללה, לבני אדם ולכל היקום.

רציתי להיות חמיד עמכם—היה אומר— ואולם אין ערותי בידי. אבל לבי עמכם חמיד. חיוו היו לסמל ארבה לזולתה, נדיבות לב רחבה לעניים ולנדכאים, רחמים אין קץ לאומללים; הוא הפקיר את עצמו וביתו בשביל העניים ופושטיידי. ביחוד הצטיין במדת הסבלנות לכל בני הדתות ויחסו אל היהודים היה חמיד מצויין. הוא התחבב על כל העולם, השפעתו גדלה מאד בחוגי הממשלה התורקית, ואת שנותיו האחרונות בלה בהיכלו אשר בנה לו לפני לרגלי הכרמל...

במותו של עבאס אפנדי—אכד לעולם אחר הטפוסים הבי מעינים והכי חשובים בזמננו. עבאס אפנדי—זוהי תורה שלמה, זוהי תקופה גדולה וחשובה בדברי ימי עולמנו!

י. קר—ל

עבאס-אפנדי

היפה, כ"ח נובמבר, שעה י"ב (נחאחר)
עבאס אפנדי, יוצר התנועה הדתית הידועה בשם "ביהאיות"—מת פה היום. מכינים לו ליה נהדרה ומחכים מחר בבקר לבואו של הנציב העליון ושל פקידים עליונים אחרים, אשר ישתתפו בלידה. פרטים במכתב.

סוד גדולתו והשפעתו הבלתי-מונבלת על מיליוני בני אדם בכל רחבי התבל, החל מפרס וכלה במדינות אמריקה...

ראיתו — ובלבי התעוררה רנע השאלה: קונפיצאס, צורואכטר, בודהא, ישוע, מוחמד ועבאס אפנדי, כל אלה נביאי דורות שלמים שנולדו ככל בני אדם, החיים ומתים כמוהם ומשנים במשך חייים הקצרים את פני-התבל— מה היא תכונתם? מה הם היידיים היוסיומיים של היצורים הנפלאים האלה הנודעים להשפיע על בני-זמנם השפעה בלי גבול ומדה? מה הן פעולותיהם ומה היא הורתם? מה הם הקשרים המקשרים אותם אל האנושיות כדי להטביע עליה את הותמם לנצח בתקופות ההיסטוריות שלנו?

מה היא דת ה"באבים" שנודלה ושופחה פה בארץ העברים, ערש הדתות הגדולות בעולמנו, לרגלי הכרמל של אלירי הנביא?

תנועת ה"באביות" נוצרה בפרס בשנת

מי שראה אותו פעם בחייו ושמע את אמרי-פיו, לא יוכל לשכח לעולם את דמות דיוקנו ואת הרשם הכביר שעשה נביא הדת החדשה של ה"באביסטים" בעולם.

ראיתו—קומתו כפופה כבר תחת סכל העבר הגדול בחייו, עטוף באדרתו הקלה והמנוגה, חבוש לראשו תרבוש צהובי-חומי וצנוף שורבן לבן סביני, הלחלי כסף ארוכים עוטרים את ראשו-השג ומלפסים את כחפיו דרחכות; מצחו הרחב הבלט והנכה מביע את כל עמק מחשבתו ושכלו הכביר, אף של נשר כסוף קצת, עינים אפורות-כחולות ורחכות אבל רכות וחודרות; כלו אומר פשטות, אך מלא עדינות ואצילות וגם הוד ורוממות בכל תנועותיו—זוהי דמותו של עבאס אפנדי, או ה"מועלם" הגדול, כפי שנקרא בפי כל חסידיו בעולם.

שמעתי את ארשת שפתיו, את תקף דבעתי הנמרצה ואת ידיעותיו הרחבות ככהבי הקדש של שלש הדתות, והכינותי קצת את